

Jaarverslag steenuilen 2013

uitgebreide versie

Bushnell Camera Name 29.74 In↑ 67°F

07-28-2013 11:24:29

Jaarverslag steenuilen 2013 uitgebreid

Broedseizoen 2013 zit er weer op. Tijd om de balans op te maken en dit met jullie te delen. We hebben qua aantallen jongen bij de steenuilen natuurlijk een paar goede jaren gehad. In 2010 kwamen we uit op 108 jongen, in 2011 op 139 en was daarmee een absoluut topjaar. Daarna kwam 2012 met 122 jongen. Zeer mooie resultaten. Dit jaar deden we een klein stapje terug in aantal jongen. We kwamen uit op (maar) 90 jongen. Maar hoe komt dit en wat zijn de eventuele gevolgen?

Start van het seizoen

Dit seizoen startte met een koude winter en een lang en koud voorjaar. Normaal gesproken gaan we van begin februari tot half maart op pad met het geluid om de territoria van de steenuilenmannen te inventariseren. Helaas door het weer (o.a. de harde wind) was dit alleen begin februari een weekje mogelijk, omdat het toen windstil en redelijk weer was. Daarna ging het weer snel bergafwaarts, met als gevolg dat we niet alle gebieden hebben kunnen inventariseren. Dit is jammer, maar het is uiteindelijk belangrijker dat de uilen daadwerkelijk gaan broeden.

Zo'n koude winter en lang en koud voorjaar is meestal ook niet echt gunstig voor de steenuilen. Ze moeten voldoende voedsel kunnen vinden om in hun eigen voedselbehoeften te voldoen. Sommige uilen komen verzwakt de winter uit en hebben even tijd nodig om bij te komen. Dit verklaart misschien waarom de uilen relatief laat zijn gaan broeden. De uilen waren tussen één week en twee weken later met de eileg in vergelijking met voorgaande jaren.

Territoria

Territoria	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ruinen e.o.					12	21	19	21	24	22	27	31	30	27	26	29	18
Toename / afname %						+	-	+	+	-	+	+	-	-	-	+	-
						75%	10%	11%	14%	8%	23%	15%	3%	10%	4%	12%	38%
Dwingeloo e.o							10	9	12	15	15	19	22	27	38	33	38
Toename / afname %									+	+		+	+	+	+	-	+
								-10%	33%	25%	0%	27%	16%	23%	41%	13%	15%
Totaal	8	8	8	9	15	21	29	30	36	37	42	50	52	54	64	62	56
Toename / afname %					+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-
		0%	0%	13%	67%	40%	38%	3%	20%	3%	14%	19%	4%	4%	16%	3%	10%

Resultaten seizoen 2013

En dan de resultaten van dit seizoen. In de inleiding vertelde ik al dat er minder jongen waren. Dit heeft echter niet gelegen aan het aantal broedgevallen. Net als in 2011 kwam de teller uit op 51 broedgevallen. Dat zijn er twee meer dan in 2012. Dus een mooie vooruitgang. Dit zien we echter niet terug in het totaal aantal eieren en jongen. De uilen hebben minder eieren gelegd en er zijn gemiddeld weinig jongen per nest groot gekomen.

Broedgevallen Ruinen e.o.

Totaal Ruinen e.o.	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ruinen e.o.	16	20	16	20	28	27	24	23	20	19
Toename / afname %		+ 25%	- 20%	+ 25%	+ 40%	- 4%	- 11%	- 4%	- 13%	- 5%
Mislukt	3	7	3	6	10	14	9	2	8	7
Mislukt %	19%	35%	19%	30%	36%	52%	37%	9%	40%	37%
Aantal eieren	65	80	69	73	110	85	98	92	77	78
Gemiddeld	4	4	4,3	3,7	4	3,4	4	4	3,9	4,1
Jongen	39	36	48	49	57	36	50	51	58	33
Gemiddeld	2,4	1,8	3	2,5	2	1,4	2,1	2,2	2,9	1,7

Helaas zien we ook dit jaar (het 5^e jaar op rij) dat hier een teruggang is in het aantal broedgevallen. We hopen dit te keren door het plaatsen van steenmarterbestendige nestkasten, maar ook aanpassingen in het gebied spelen mee in deze terugloop helaas. Het aantal mislukte nesten is vrij veel (procentueel).

Broedgevallen Dwingeloo e.o.

Totaal Dwingeloo e.o.	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dwingeloo e.o.	5	7	11	12	18	18	21	28	29	32
Toename / afname %		+	+	+	+	0%	+	+	+	+
		40%	57%	9%	50%		17%	33%	4%	14%
Mislukt	3	2	1	2	4	3	5	6	8	10
Mislukt %	60%	29%	9%	17%	22%	17%	24%	21%	28%	31%
Aantal eieren	21	33	43	46	75	65	87	108	106	101
Gemiddeld	4,2	4,7	4	3,8	4,2	3,8	4,1	3,9	3,7	3,1
Jongen	14	24	26	37	48	38	54	88	77	57
Gemiddeld	2,8	3,4	2,4	3	2,7	2,1	2,6	3,1	2,7	1,8

Rondom Dwingeloo e.o. is de stand met 3 broedparen toegenomen. Echter zien we hier ook een toename in het aantal mislukte broedgevallen. Vijf van de tien mislukte nesten zijn toe te schrijven aan het gebied Eemster. Hier liet de marter dit jaar een spoor van vernieling achter in de nestkasten. De andere mislukte nesten zijn her en der in het gebied. Het is normaal dat niet alle nesten lukken, maar we zouden graag willen dat het percentage mislukte nesten weer wat naar beneden zou gaan. Dit proberen we onder andere door het plaatsen van marterbestendige nestkasten.

Broedgevallen totale gebied

Totaal hele gebied	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Hele gebied	4	3	1	5	7	13	15	21	28	27	32	46	45	46	51	49	51
Toename / afname %		- 25%	- 67%	+ 400%	+ 40%	+ 46%	+ 15%	+ 40%	+ 33%	- 4%	+ 18%	+ 44%	- 2%	+ 2%	+ 11%	- 4%	+ 4%
Mislukt					0	1	6	4	10	5	8	14	17	14	8	16	17
Mislukt %					0%	8%	40%	19%	36%	19%	25%	30%	38%	30%	16%	33%	33%
Aantal eieren						50	59	80	113	112	119	185	150	190	200	183	178
Gemiddeld						3,8	4	3,8	4	4,2	3,7	4	3,3	4,1	3,9	3,7	3,5
Jongen	7	11	2	7	19	34	31	50	57	74	86	106	74	108	139	122	90
Gemiddeld	1,8	3,7	2	1,4	2,7	2,6	2	2,4	2	2,7	2,7	2,3	1,6	2,3	2,7	2,5	1,8

De afgelopen 5 jaren was alleen 2009 een minder goed jaar. We komen dit jaar op een gemiddeld aantal jongen uit van 1,8 jongen. Dit is erg weinig. Uit onderzoek is gebleken dat als je een gezonde populatie wilt houden, dat je een gemiddelde van 2,0 jongen per broedsel nodig hebt, maar omdat wij de afgelopen jaren daar mooi boven zaten is er zeker nog geen reden om ons zorgen te maken. We gaan ervan uit dat de komende jaren weer beter zullen zijn, mits het weer natuurlijk ook een beetje meewerkt.

Bijzonderheden

Bureninitiatief

Aangezien het in deze financieel onzekere tijden niet vanzelfsprekend is dat we nestkasten ontvangen via Stichting Steenuilenwerkgroep Drenthe en Landschapsbeheer Drenthe is het niet altijd mogelijk om overal waar wij of de bewoners dat willen een nestkast te plaatsen. We moeten selectief zijn en soms hebben we even geen nestkasten tot onze beschikking. De bewoners van de Bosrand in Dwingeloo kwamen ook met het verzoek voor een nestkast op een nabij gelegen locatie die zeer geschikt is. Helaas hadden we op dat moment geen nestkasten tot onze beschikken en na dit uitgelegd te hebben aan de bewoners, kwamen zij met het idee om dan samen met de burenen het bedrag voor een nestkast neer te leggen (€45,-). Een geweldig bureneninitiatief. Zo kwam het dus dat we op 9 november met een groepje vrijwilligers de nestkast overhandigd hebben aan de bewoners en deze ook direct hebben opgehangen. De komende jaren zullen we zien of de bewoners aan de Bosrand bij Dwingeloo ook nieuwe burenen mogen verwelkomen in het schitterende nieuwe onderkomen. Alle burenen van de Bosrand en de kastenmaker Reinier Weulen-Kranenberg willen wij dan ook bedanken voor het mogelijk maken van dit mooie initiatief

Bezoekerscentrum Dwingelderveld (Benderse)

Al enige tijd geleden (2012) kregen wij het verzoek van Natuurmonumenten om bij het bezoekerscentrum Dwingelderveld aan de Benderse bij Ruinen een steenuilennestkast te plaatsen. Omdat wij het niet nodig vonden dat dit alleen een educatief project zouden worden, maar ook kans van slagen zou hebben, hebben we in overleg met de burenen gekozen om bij hen de kast op te mogen hangen. Ook deze kast is op 9 november opgehangen door de sub-groep die in dat gebied actief is. De kast hangt op een locatie waar ook de excursies vanuit het bezoekerscentrum langs gaan. Wij zijn erg blij met deze samenwerking.

Werkochtend

Op 9 november 2013 hebben we als (sub-)coördinatoren van de steenuilenwerkgroep een werkochtend georganiseerd voor onze actieve vrijwilligers. Met deze ochtend hadden we verschillende doelen. We wilden een gezellige bijeenkomst hebben voor de vrijwilligers en een berg werk verzetten. In alle subgebieden waren werkzaamheden die nog gedaan moesten worden. 's Ochtends mochten we ons met 20!!! Vrijwilligers melden bij het Bezoekerscentrum Dwingelderveld. (Natuurmonumenten bedankt voor het een uur eerder openen van de accommodatie). Hier hebben we eerst met z'n allen genoten van een kop koffie met een lekkere Dwingelderveldkoek. Daarna zijn we in 6 groepen uiteen gegaan om de werkzaamheden te verrichten. Werkzaamheden zoals: schoonmaken van nestkasten, nieuwe nestkasten ophangen en nestkasten vervangen. Nadat we om 12:30 uur klaar waren, hebben we weer verzameld bij het bezoekerscentrum waar we genoten hebben van een kop erwtensoep en broodjes. Het was een zeer geslaagde ochtend waarbij we met 20 van de 40 actieve vrijwilligers een berg werk hebben verzet. Mooi dat zo veel vrijwilligers zich willen inzetten voor ook de wat minder leuke klussen. Want zeg nou zelf, de leukste klussen bij de steenuilenwerkgroep zijn natuurlijk de jongen- en ringcontroles waarbij je ook daadwerkelijk uilen te zien krijgt.

Gemende groep vrijwilligers

Bij de steenuilen hebben we gelukkig te maken met een – tegen de landelijke trend in – vrij jonge groep vrijwilligers. Hoewel, een deel van de vrijwilligers. De jongste vrijwilliger op papier bij de steenuilen is 15 en de oudste loopt tegen de 80. Daartussen zitten uit alle leeftijdscategorieën vrijwilligers. Mooi om te zien dat er zoveel verschillende leeftijdscategorieën samenwerken aan hun gezamenlijke hobby.

Educatief

Tijdens het ringen van de steenuilen heeft ondergetekende op één van de routes zijn schoolklas mee gehad. De kinderen hebben de jongen even kunnen vasthouden en we hebben veel informatie kunnen geven aan de kinderen. De kinderen van de klas, broertjes en zusjes en ouders hebben een leuke avond beleefd. Bij het tweede adres was er koffie en thee voor de ouders/begeleiding en fris voor de kinderen. Fijn dat de bewoners van de diverse erven ons wilden ontvangen met een groep van circa 40 personen.

Steenuilen ringen met basisschoolkinderen

Bewegingscamera's

Bushnell M Camera Name 30.361n→ 47F ●

07-06-2013 05:10:45

Dit jaar kregen wij de mogelijkheid om een tweede bewegingscamera aan te schaffen. Deze hebben we in het gebied van Jan ter Stege opgehangen. De eerste resultaten waren veelbelovend (zie ook de foto voorop dit verslag). Helaas waren er ook wat minder geruststellende beelden. De marter kwam weer eens langs. Hieronder nog een foto. De bewegingscamera bij Ansen was dit jaar minimaal qua resultaten. De uilen waren ergens anders gaan zitten en kwamen maar een enkele keer in beeld. Verder was er niet heel veel nieuws te zien bij deze camera. We wachten weer af wat de verdere resultaten hiervan zullen zijn.

Bijzondere terugmeldingen

Sommige van de onderstaande uilen hebben we dit jaar meerdere keren in de handen gehad. De oudste in ons gebied levende uil is in dezelfde nestkast geringd als dat hij nu nog zit, maar is als volwassen uil geringd. Zij is dus minimaal 9 jaar oud.

Soort	Ringjaar	Plaats van ringen	Terugmelding	Plaats terugmelding
Steenuil	2012	Wierden (Overijssel)	17-05-2013	Eemster (Levend)
Steenuil	2012	Raalte (Overijssel)	07-05-2013	Dieverbrug (Levend)
Steenuil	2011	Halle (Gelderland)	17-05-2013	Lheebroek (Levend)
Steenuil	2011	Wittelte	23-04-2013	Balkbrug - Overijssel (Levend)
Steenuil	2010	Drachtstercompagnie (Friesland)	17-05-2013	Dwingeloo (Levend)
Steenuil	2005	Zuidwolde (Drenthe)	04-06-2013	Wittelte (Levend)
Steenuil	2004	Ruinen (als adult geringd)	07-06-2013	Ruinen (Levend) → oudste bekende uil in het gebied

Vooruitblik

Inmiddels zijn bijna alle nestkasten voor de steenuilen “marterbestendig” gemaakt. Helemaal waterdicht is het helaas niet, maar we hopen zo een grotere overleving te genereren de komende jaren. Wij zien uit naar het nieuwe seizoen en hopen dat we met onze actieve vrijwilligersgroep weer vele jonge steenuilen zullen aantreffen en mogen ringen.

Ook komend jaar (2014) zullen we weer een vrijwilligersbijeenkomst willen houden, om zo onze bevindingen met jullie te delen. Daarnaast is de afgelopen werkdag (09 november 2013) goed bevallen en zullen we dit in het najaar van 2014 proberen te herhalen om de nodige schoonmaakwerkzaamheden e.d. te doen.

We hopen komende jaren weer een groei in de populatie waar te kunnen nemen en een groter aantal jonge steenuilen.

Geschreven door: Erwin Bruulsema